

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

Administration of educational With Good Governance of The school administrators of under Amnat Charoen Educational Service Area

พงษ์ธร สิงห์พันธ์* I Phongthorn Singphan

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Department of Educational Administration,

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Corresponding author email: p.singpan2564@gmail.com

บทคัดย่อ

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ รวมทั้งสิ้น 3,103 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 240 คน และครูผู้สอนจำนวน 2,863 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ รวมทั้งสิ้น 346 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 27คน ครูผู้สอนจำนวน 319 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t การทดสอบค่า F และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวม และรายด้านแต่ละคือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ควรมีการสั่งการต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเลือกพิจารณาจากความรู้ ความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก หลักความโปร่งใส ควรชี้แจงให้กับ บุคลากรทุกคน ทราบเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา หลักความรับผิดชอบ ควรมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ

งานต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับและความถนัด หลักการมีส่วนร่วม ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา เข้าร่วมประชุมร่วมกับคณะครู เพื่อให้มีส่วนร่วมในการรับรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาและหลักความคุ้มค่า ควรมีการใช้ งบประมาณในการจัดการศึกษาให้เป็นตามวัตถุประสงค์

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา ; หลักธรรมาภิบาล

ABSTRACT

Administration of educational With Good Governance of The school administrators of under Amnat Charoen Educational Service Area aimed at 1. To study the administration of educational institutions in accordance with the principles of good governance of educational institution administrators. Under the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office 2. To compare the opinions of educational institution administration according to the principles of good governance of educational institution administrators. Under the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office classified by location education level and school size and 3. to study the guidelines for the development of educational institution administration according to the principles of good governance of educational institution administrators Under the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office The population used in this research consisted of 3,103 government teachers under the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office. Classified into educational institution administrators of 240 people and teachers of 2,863 people. The sample group in this research consisted of 346 government teachers under the Amnat Charoen Primary Education Service Area Office. Classified as 27 school administrators, 319 teachers. The sample size was determined using the ready-made tables of Krejcie and Morgan. Obtained by stratified random sampling The tool used to collect data was a 5-level estimation questionnaire. The confidence value of the whole copy is .95 and an in-depth interview The researcher created it himself. The statistics used in the data analysis are : Percentage Mean Standard Deviation t-test F-test and content analysis The results of the research found that

1. Administration of educational institutions according to the principles of good governance of educational institution administrators Under the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office Overall, the rule of law morality The principle of transparency The principle of participation Responsibility and the principle of value at a high level

2. Comparison of the opinions of government teachers towards educational institution administration according to the principles of good governance of educational institution administrators Under the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office classified by location education level and school size Overall and each aspect is rule of law morality The principle of transparency The principle of participation, the principle of responsibility and the principle of value no different.

3. Guidelines for the development of educational institution administration according to the principles of good governance of educational institution administrators Under the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office

Orders should be directed to subordinates based on their knowledge. The competence of personnel is the key. transparency principle should clarify to All personnel are aware of the budget allocation of schools. principle of responsibility Responsibilities and responsibilities for various tasks should be set to suit and aptitude. should be given to the Board of Education attend the meeting with the teachers in order to participate in the awareness about the activities of the educational institutions and the value principle should be applied budget for educational management to meet the objectives.

Keywords : school administration; good governance

บทนำ

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่ต้องการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการเกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า และประชาชนได้รับการบริการที่ตอบสนองความต้องการประกอบด้วยหลักต่าง ๆ ดังนี้ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจะทำให้การผิดพลาดในการทำงานมีน้อยที่สุด และสังคมภายนอกจะเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการจัดการ ในการกำหนดทิศทางกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ภารกิจของสถานศึกษา ดังนั้น ความโปร่งใส และการตรวจสอบได้จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกหน่วยงานสถานศึกษาจะต้องปฏิรูปตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมและแสดงออกต่อสาธารณชนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ การบริหารจัดการในสถานศึกษาได้มุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน แต่ในสภาพปัจจุบันพบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษานั้น มีการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลเพียงในระยะเริ่มต้น และผู้บริหารสถานศึกษายังคงบริหารด้วยวัฒนธรรมของการทำงานแบบเดิม ที่มีการใช้พระเดชมากกว่าพระคุณ ยึดตัวบุคคลคือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลักมากกว่าการทำงานเป็นทีม ทำให้เกิดการร้องเรียนถึงการไม่ได้รับความเป็นธรรม ความไม่โปร่งใสในเรื่องของการบริหารการเงินและพัสดุ ขาดการตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวและองค์กรต่าง ๆ (ธีระ รุญเจริญ 2546: 15) ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการในสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาและประชากรในวัยเรียน การบริหารการศึกษาในด้านต่าง ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ รวมทั้งสิ้น 3,103 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 240 คน และครูผู้สอนจำนวน 2,863 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ รวมทั้งสิ้น 346 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 27 คน ครูผู้สอน 319 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (ธานีท์ ศิลปจารุ 2551: 49) ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน จำนวน 12 คน จาก 6 โรงเรียน ที่ให้ข้อมูลเชิงลึก

3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- ตำแหน่ง จำแนกเป็น
 - ผู้บริหารสถานศึกษา
 - ครูผู้สอน
- ระดับการศึกษา จำแนกเป็น
 - ปริญญาตรี
 - สูงกว่าปริญญาตรี
- ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น
 - โรงเรียนขนาดเล็ก
 - โรงเรียนขนาดกลาง
 - โรงเรียนขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ซึ่งมีหลักการดำเนินการตามองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ดังนี้

- ด้านหลักนิติธรรม
- ด้านหลักคุณธรรม
- ด้านหลักความโปร่งใส
- ด้านหลักความมีส่วนร่วม
- ด้านหลักความรับผิดชอบ
- ด้านหลักความคุ้มค่า

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาการบริหารงานในระบบของสถานศึกษาให้

เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล อันจะทำให้เกิดระบบบริหารจัดการที่ดี เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน และสามารถกระตุ้นความสนใจของนักวิชาการ ให้มีการใช้ผลการวิจัยและทำงานค้นคว้าวิจัยนี้ต่อไป

การดำเนินการวิจัย

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- แบบสอบถามเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

- แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่อง แนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

5.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ตามกรอบเนื้อหาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ภาษา และความถูกต้อง (IOC) นำมาวิเคราะห์โดยใช้หลักเกณฑ์ IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 50 ชุด นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 346 คน

- ออกสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 12 คน จากจำนวน 6 โรงเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่องแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

5.4 การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป นำเสนอในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา

5.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t การทดสอบค่า F และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วมตามลำดับ ส่วนด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน ดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

2.3 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดและต้องมีการลงโทษผู้ที่ทำผิดกฎระเบียบข้อบังคับอย่างจริงจัง ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจในการปรับปรุงกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมเพื่อแนะนำและให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับกฎระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษา

ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสั่งการต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเลือกพิจารณาจากความรู้ ความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก สถานศึกษาควรมีนโยบายยกย่องบุคคลกรที่มี ปฏิบัติงานที่มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีเด่น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจต่อผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและน่าเชื่อถือได้

ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรชี้แจงให้กับบุคลากรทุกคนทราบเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สถานศึกษาควรการตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาควรการชี้แจง และเปิดเผยให้ประชาชนได้ทราบ และสามารถตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้งบประมาณของสถานศึกษา

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา เข้าร่วมประชุมร่วมกับคณะครู เพื่อให้มีส่วนร่วมในการรับรู้ในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรชี้แจงให้กับบุคลากรทุกคนทราบเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาควรการชี้แจงและเปิดเผยให้ประชาชนได้ทราบ และสามารถตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้งบประมาณของสถานศึกษา

ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาให้เป็นตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องควรมีวิสัยทัศน์มีทักษะความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า และ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดให้มีการรณรงค์การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นและนำมาบูรณาการใช้กับการจัดการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. . การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการมาช่วยในการบริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องผ่านการพัฒนาอย่างเข้มเพื่อเข้าสู่ตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพรรณ พิงด้วง (2560 : 168-169) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สรุปได้ดังนี้ 1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรม กับหลักความเสมอภาค ส่วนที่คงเหลือ 8 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถตรวจสอบได้ และหลักการตอบสนอง 2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนคุณภาพโดยทั่วไป ความใส่ใจในงาน ความพึงพอใจในงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนภรณ์ ส่งเสริม (2557 : 101-103) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อมีการพิจารณาในแต่ละหลัก พบว่า การบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกหลัก ซึ่งหลักที่มีการบริหารมากที่สุดคือ หลักคุณธรรม รองลงมา คือ หลักนิติธรรมหลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า ตามลำดับ และหลักที่มีการบริหารน้อยที่สุด คือหลักความคุ้มค่า

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน ดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะต้องมีการบริหารสถานศึกษาทั้งระบบทั้งสถานศึกษาโดยความร่วมมือของบุคลากรของสถานศึกษาที่ได้ร่วมมือกันจึงทำให้ตำแหน่งไม่มีผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ชัย โสดาวิชิต (2558 : 107-110) ได้สรุปผลการวิจัยพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 สรุป ได้ดังนี้ 1. พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรร

มาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก ($X = 3.54$) 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ หลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่าง 3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่าง 4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 110 มัธยมศึกษา เขต 22 ขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาในปัจจุบันนั้นมีการพัฒนาของบุคลากรของสถานศึกษานั้นเป็นไปได้อย่างรวดเร็วโดยในสถานศึกษาในปัจจุบันนี้มีการศึกษากันในระบบปริญญโทกันเป็นส่วนใหญ่ซึ่งมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโกศล โสตา (2560 : 114-117) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านหลักคุณธรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม ส่วนเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าบุคลากรในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ตำแหน่งต่างกัน มีความเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า ส่วนด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า บุคลากรในสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า บุคลากรในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านคือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันนี้ได้ยึดหลักธรรมาภิบาลกันทุกสถานศึกษาโดยไม่ได้มีการคำนึงถึงขนาดของสถานศึกษาว่าเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่จึงเป็นสาเหตุทำให้การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโดยไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สมมาตร คงชื่นสิน ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครโดยหลักธรรมาภิบาลอาศัยแนวคิดตามคู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การ ภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พ.ศ. 2552 ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 10 ประการ คือ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ส่วนประสิทธิผลในการบริหารงาน อาศัยแนวคิดตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแนวทางการประกันคุณภาพภายในปีงบประมาณ 2555 ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยงาน 4 งาน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า 1) ครู กศน.มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพในการบริหารของผู้บริหารทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน ความคิดเห็นของครู กศน.ต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศชาย เพศหญิง และขนาดของสถานศึกษา เล็ก กลาง และใหญ่ พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 4) ผลการทดสอบสมมติฐานความความคิดเห็นของครู กศน.ต่อประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศชาย เพศหญิง และขนาดของสถานศึกษา เล็ก กลาง และใหญ่ พบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนการจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี และมากกว่า 5 ปี พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาบ่อย ๆ เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษามากขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาจากบุคคลในชุมชนที่ได้รับการยอมรับนับถือ
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้ในการใช้กับการจัดการศึกษา
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรการชี้แจงและเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ชุมชนได้ทราบ และสามารถตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อหารูปแบบในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาคุณลักษณะของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล
3. ควรมีการวิจัยเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลพรรณ พึ่งดวง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โกศล โสตา. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธานินท์ ศิลปจารุ. (2551). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปิสมิเนซาร์แอนด์ตี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- ประสิทธิ์ชัย โสดาวิชิต. (2558). พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัตนารณ สงเสริม. (2557). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมมาตร คงชื่นสิน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.